

CONVERSA AMB...

L'Albert GUERRA i TEIXIDOR, «En Berto», va pels 84 anys i encara és un pescador en actiu. «Perquè avui és tan fàcil, les màquines ho fan tot», diu. A terra, ell continua fent d'artesà, armant armellades, adobant, fent nusos, totes les estones que té.

L'Escalenc.— Quin any vau nèixer?

Albert Guerra.— L'any 1902, el dia 2 de juliol, al carrer Canyet de l'Escala.

L'Esc.— Els vostres avis, eren escalencs?

A. G.— I tant, el meu avi es deia Francesc Guerra i Poch, i va morir quan jo tenia sis anys, això fa que quasi no l'hagi conegut.

L'Esc.— Els vostres pares eren pescadors?

A. G.— Sí, tant el pare com la mare venien de famílies de pescadors. Eren pescadors, però també tenien l'olivar, vinyes, un hort a la Closa del Llop i un altre hort a la Pelanca.

L'Esc.— Quants germans éreu?

A. G.— Dos, una germana més petita i jo.

L'Esc.— Fins quan vau anar a l'escola?

A. G.— Ai filles, que volem què us digui, de tant en tant hi anava... res, molt poc... Però sé llegir i escriure, en vaig aprendre un xic per mí mateix, i també vaig anar una temporada a repàs amb en Donjó.

L'Esc.— Quan vau començar a anar en mar?

A. G.— A l'estiu, com que aquí no hi havia res a fer, quasi tots els pescadors de l'Escala marxàvem. De Portbou fins a Blanes, quasi tots els racons de les platges eren plens de tendes de pescadors escalencs. Nosaltres anàvem a Sant Pol, que és un racó de Sant Feliu, aquesta platja fa dos racons, el de llevant i el de garbí, els escalencs anàvem al racó de garbí, i els estartinençs al racó de llevant, que ja és S'Agaró. Els primers anys, jo era molt petit i hi anàvem amb la tartana d'en vint-i-nou, fins a Pals, allí canviàvem de cavall i fins a Sant Feliu; quan vaig tenir set o vuit anys, ja anava amb el pare, amb la barca, i la mare i la meva germana amb la tartana, i això va continuar fins als deu o onze anys. Quan vaig tenir onze anys, amb el padrí hereu, l'hereu Calons, anàrem a pescar a Cadaqués, els mesos d'estiu, també amb tendes, a una platja que en diuen S'Arqueria, a l'altre costat de Port-Lligat. Agafàvem molt de peix i cada dia havia de fer tres o quatre viatges des d'allà fins a Cadaqués, carregat amb la gorba, per anar a vendre'l. Veníem el peix a un tal Víctor. Sabeu a quin preu veníem el peix?, el roger a pesseta i a quinze la carnissera, i tot l'altre peix, sards, escorpores... a quinze cèntims. Era l'any 1913 o 14.

Hi estàvem fins a la Mare de Déu d'agost, després no hi havia dia, tornàvem quan ens semblava.

L'Esc.— Quins records teniu dels estius, de quan anàveu a viure a la platja amb les tendes?

A. G.— Doncs, mireu, com que érem deu o dotze tendes, jugàvem tota la mainada, llavors no hi havia pas gaire costum de banyar-se, jugàvem a ratlleta, a magatalls darrera les barques... Tot això que es fa de petits.

L'Esc.— Quins nens recordeu que hi venien?

A. G.— L'Emiliano, en Pepet Carreres, l'Amàlia...

Bé, com us deia, a l'estiu anàvem a Cadaqués, i a l'hivern al sardinal, a pescar sardina, i mireu quin és el destí de les persones, amb la primera barca que vaig anar de mariner, el patró, més tard, hauria d'ésser el meu sogre, l'avi Saló. Era una barca petita, amb la qual anàvem a rem.

L'Esc.— Recordeu alguna anècdota del vostre començament com a pescador?

A. G.— Una de les coses que recordo és que quan sortíem del ball i havíem d'anar en mar, resulta que ens adormíem tot vogant i per despertar-nos ens tiraven un drap moll a la cara... També recordo que per Carnaval feien quatre parts de ball i a l'última part ja hi anàvem amb esclops, per anar tot seguit en mar, per ballar ho fèiem amb els peücs, sense els esclops.

L'Esc.— I els diumenges, hi havia ball?

A. G.— I tant!, a can Pepet Sureda o a la Sala de Can Panxo, tarda i nit.

Anàvem al ball de tarda i al de nit, i a mitja part anàvem a les tavernes a beure un xic de xocolata. Recordo les tavernes de Cal Nano, Cal Farreny i en Torres.

A can Pepet Sureda, per ballar, feien pagar 65 cèntims, i quan ens van augmentar de 10 cèntims es van fer grups, els senyors en un costat i els pescadors de l'altre. Els pescadors vam anar a ballar a la Sala de Ca la Viuda, i després al saló de Can Serrats i ens deien «la punyalada». Recordo un any que vam fer uns balls de carnaval molt macos...

Després es va començar «Pekin» amb el treball de tots els escalencs, paletes, fusters, manobres... Tothom treballava de franc, és a dir ho va fer el poble. I a «Pekin» s'hi va reunir altre cop tothom... El primer cine que hi va haver va ser a Ca la Viuda, hi havia un cartell que deia: «Cinematógrafo».

L'Esc.— I els dies que no eren festius, què fèieu?

A. G.— Mireu, abans d'anar en mar, abans de barar, a la platja, hi havia tres o quatre dones que venien pinyons i cacauets i amb unes mesures petites ens venien dos cèntims de cacauets o pinyons... De dies, quan no anàvem en mar, anàvem a la vinya o a l'hort, tots els pescadors fèiem el mateix. Tot això que veieu ple de xalets i apartamen, tot eren vinyes... I quan un sardiner anava a

veure si trobava peix i en trobava, les dones anaven a la vinya a avisar els homes, per dir-los que havien d'anar en mar.

També teníem unes deu o dotze gallines... i criàvem un parell de porcs, en veníem un i l'altre ens el quedàvem.

L'Esc.— Fins quan vau anar al sardinal?

A. G.— Fins que vaig anar a la mili. Als estius hi vaig anar dos o tres anys amb el padrí, a Cadaqués, a s'Arqueria, i amb el pare anava primer cap a Tossa, a Lliberola, i després ja vam anar a la Cova, allà on hi havia els avis, vaig anar-hi fins que em van cridar al servici.

L'Esc.— Tenim entès que vau anar a l'Àfrica, a fer la mili, com va ser?

A. G.— Mireu, vaig sortir d'aquí el 3 de gener, era l'any 1922, vam anar amb tartana fins a Roses, de Roses, també amb tartana, a Vilajuïga, allà vam agafar el tren, jo no l'havia vist mai, érem vint-i-dos que vam anar-hi i a Barcelona només dos o tres de nosaltres hi havien estat abans. Bé, vam agafar el tren fins a València, Alacant, i a la fi... fins a Cartagena, on hi vam estar dos dies, ens van donar la roba, i després, en tren, cap a Cadis, amb en Paco Espart i d'altres, erem 155, a En Paco el van embarcar al «Princesa d'Astúries» i a mí al «Reina Regent», era un vaixell gros, érem cap a sis-cents. Hi vam estar dos dies. Llavors no es feia instrucció com ara, sinó que ja t'embarcaven i avall!!!

El dia 12, mireu si va anar ràpid, ja érem a l'Àfrica i ja entràvem en combat... El primer dia van tocar diana a les tres o les quatre, no ho recordo bé, ens van fer formar i ens van donar una copa de ginebra o no sé què era exactament, anava amb una ampolla de terra i fins a les set o les vuit de la tarda, sense menjar res, ens recomenaven que: «quan desapareu que ningú tenqui la boca, per les oïdes».

L'Esc.— Quan temps vau estar-hi?

A. G.— Trenta mesos i escaig. La guerra va durar una mica més de dos anys, quan jo vaig anar-hi ja havia començat. Passaves amb el vaixell arran de costa i no et deien res, tot tranquil, i l'endemà tornaves a passar i ja hi havia bombardeig, i no podies fer res que no comencessin ells... Nosaltres érem de la banda de Ceuta i Melilla i anàvem a buscar el menjar a Ceuta. A vegades estàvem un mes sense tocar terra i algun remolcador ens portava la correspondència. Matàvem els toros a bord, els lligaven amb una corda i els fotien cops de mall, els mataven per menjar, però era el que